

Tøff tur gjennom farlig nett

RØROS: Stillheten brede seg som et tungt teppe over forsamlingsen, etter hvert som politietterforsker Ola Ø. Hoel loset nærmere 300 skolebarnsforeldre inn i internettets mørkeste daler for å vise dem at nettets farlige steder.

Det skjedd i Storstugnu på Røros, både onsdag og torsdag kveld, da nesten to fullsatte saler med foreldre var invitert for å få et innblikk i hvilke farer barna deres kan være utsatt for dersom de slippes fritt ut på internett. Også elevene fra 5. til og med 10. klasse i Røros og Os deltok i egne opplegg, i et kjøpeløft for å sette søkelys på urettlig nettbruk, med mobbing og grov utnyttelse av mindreårige i fokus.

– Må ta kontroll

IKT-etterforsker (Informasjons- og kommunikasjonsteknologi) Ola Ø. Hoel og hans datter Inger Birgitte Hoel, som jobber som lærer i ungdomsskolen, viste mer eller mindre sjokkerte foreldre at barna deres lett kan skaffe seg tilgang til nettsteder hvor det vises autentiske hemmeligheter. De fikk se hvordan småjenter på piketrommet kan bli lurt til å kje seg nake foran webkamera mot å få påfyll på kontaktkortet fra pedofili, hvordan utenforstående kan overta kontrollen med en pc og et webkamera og filme alt som skjer på et barnerom, eller i stua – uten at de som er der merker det.

– Vårt budskap til foreldrene er først og fremst at de må engasjere seg. Være til stede, og ikke slippe ungene sine fritt ut på nettet. Nettet kan være et fantastisk redskap, men foreldrene må ta kontroll og sette seg i føresetter. De må ikke godta at ungene har kontakt med personer de ikke aner hvem er på nettet. Det må være like selvfølgelig å gripe inn dersom barna logger seg på chattsider og har kontakt med mennesker de ikke aner hvem er, som det ville være å stoppe dem fra å ringe tilfeldig telefonnumre og prate med vilt fremmede mennesker, sier Hoel.

– Ingen angreknapp

Han viste hvordan chatteprogrammer som f.eks. msn ikke er så trygge som mange tror, og nettsider hvor foreldre kan risi-

kere å finne sine egne barn i fotoserier, der de har latt seg utfordre til å opptre mest mulig avkledd for å sanke poeng fra titlene. Han viste at folk som kjennet bakveiene kan komme seg inn og overta kontrollen, både med pc-en – og med barna.

– Det finnes ingen angreknapp på internett. Det bør alle bilder av seg selv, eller andre opplysninger. Når det først er lagt ut – nyttet det rett og slett ikke å slette det. For selv om du sletter det du selv har lagt ut, er det allerede kopiert – kanskje også av folk med værnlige eller syke hensikter, sa Ola Ø. Hoel.

Enestående program

I dag er det fagdag for lærere, politifolk og andre som jobber med barn og unge i Rørosregionen, i et enestående program som er kommet i stand gjennom et samarbeid mellom Røros lensmannskontor, oppvekstsektoren i Røros og Os kommuner, Ungdommens hus, Lions Club, MOT og Infonet Røros. Rundt 1000 mennesker vil ha fått med seg viktig ballast om farene på internett innen dagen er omme.

GEIR TØNSE 481 65 795

geir.tonset@adresseavisen.no

Fakta

Gode nettvettregler

- Fortell aldri hva du heter, hvor du bor eller hvilken skole du går på til personer du ikke vet hvem er på internett
- Ikke send bilder av deg selv
- Bruk anonym e-postadresse når du surfer på nett eller chatter med folk du ikke kjenner
- Ta med en voksen person du stoler på hvis du skal møte en person du har chattet med på internett
- Husk at personer du snakker med i en chatgrupper ikke alltid snakker sant og lett kan lyve på alder
- Ikke svar hvis du får skummel e-post eller blir redd når du chatter. Si fra til en voksen, og bytt gjerne e-postadresse
- Ha med en voksen når du skal laste ned spill eller lignende fra nettet
- Meld fra til en voksen du stoler på, eller kontakt politiet, hvis du opplever noe skummelt eller ubehagelig på nett

Kilde: Redd Barne

Budskapet gikk inn

RØROS: Helt til det siste satt over 400 femteklassinger fullt fokusert, selv om de fikk en tilnærmet overdose aha-oplevelser om hvor viktig det er å bruke vett på internett.

– Det var egentlig fryktelig skummelt å få vite at noen utenfra kan ta over kontrollen med pc-en din om du f.eks. er på msn, og det var veldig bra å få vite at det ikke nytter å ta tilbake bilder som allerede er lagt ut på internett, fordi bildene blir kopiert allerede når de legges ut.

Det sier Jørgen Molaug (11) ved Røros skole etter forestillingen. Kompisen Jonas Ramsfjell følger opp med å si at det også var nyttig å få kunnskap om at man ikke kan stole på alle man treffer på nett, fordi slett ikke alle trenger å være den de gir seg ut for.

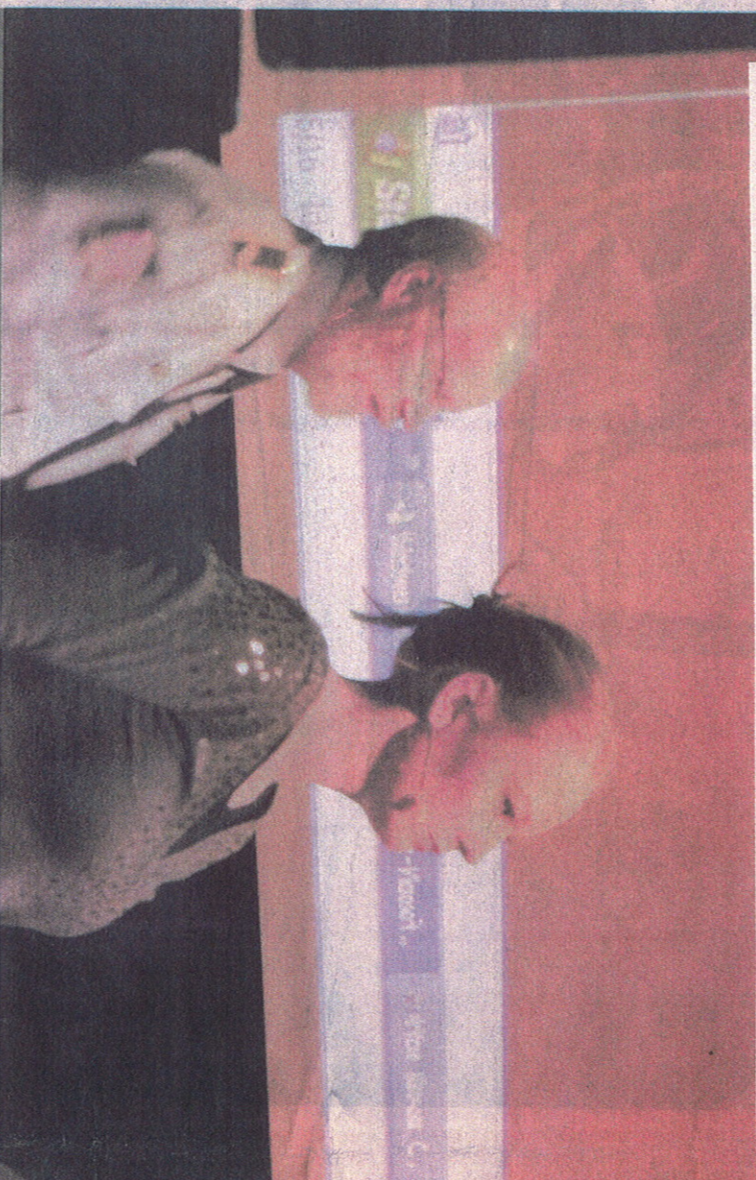
– Jeg skjønner nå at jeg må være mye mer forsiktig med hvem jeg snakker med på nettet,

Noe å tenke på: Femteklassingene Jonas Ramsfjell (f.v.), Vår Almås, Jørgen Molaug, Pauline Sjøvold, John Ryan og Marie G. Mortensen var enige om at de først og fremst hadde lært å være mer forsiktig.

og at jeg må passe mye bedre på hva jeg selv gir fra meg av informasjon, både med bilder på hjemmesiden min og opplysninger om meg selv, familien og vennene mine, sier Vår Almås (11). Marie G. Mortensen (11) fra

Glåmos ble ganske betenkt over at det finnes folk der ute som kan forsøke å narre henne til å gi ut opplysninger om seg selv, og alle elevene vi snakket med følte at budskapet om å tenke seg godt om og være forsiktig på nett hadde gått rett inn.

Ledet vel gjennom nettet en skremmende tur inn i de aller mørkeste dalene på internett. Foto: GEIR TØNSE

IKT-etterforsker Ola Ø. Hoel og hans datter Inger Birgitte Hoel tok med flere hundre skolebarnsforeldre i Rørosdistriktet på

Fikk bakoversveis

RØROS: – Vi føler oss både hjelpeløse og litt skremt etter dette. Vi kan altfor lite selv om data og internett, og vi ante ikke at det lurte så mange farer som vi har fått se i kveld.

Det sier Anita Trygstad og Inge Mortensen, som var blant de mange foreldrene som deltok i de to nettvettmøtene for skolebarnsforeldre onsdag og torsdag.

– Vi har to unger i skolen, i 5. og 6. klasse, og de er begge mye på internett. Vi har allerede besluttet at det ikke blir aktuelt å anskaffe noe webkamera hjemme hos oss før vi er helt sikre på at ungene forstår å passe seg, og vi er blitt overbevist om at vi også selv må ta alvorlige skritt for å lære oss mer om dette, sier Anita Trygstad.

Både hun og mannen Inge opplever at et av hovedproblemene er at ungene kan mye mer

Bekymret: Foreldreparet Anita Trygstad og Inge Mortensen var blant mange som ble sittende igjen med dype tanker etter nettvettmøtet for skolebarnsforeldre.

enn dem selv, og de to fullrosert tiltaket som de selv nå har vært med på.

– Noe av det viktigste vi har lært, er at vi som foreldre må følge godt med på det barneholdet på når de er på internett. Vi har lært oss å sjekke log-

gen over hvor barna har vært på nettet, og vi føler oss rimelig trygg på at de holder seg der vi ønsker. Likevel blir det innført forbud mot å bruke datamaskinen når det er andre unger som er på besøk – for sikkerhets skyld, sier de to.